సుప్రసిద్ధ ఆసియా కథలు

పాడుబడిన నుయ్యి

లిండా టి. కాస్పర్

[ఈ కథలో మూలభాషలోని మాటలు కొన్ని అలాగే ఉంచబడ్డాయి: 'మబోలో' (చెట్టు దినుసు) 'కారబో' (దున్నపోతు) మొదలయినవి. సందర్భాన్నిబట్టి అర్థం గ్రహించవచ్చు.]

పరుల వశం అయిపోయిన ఆ పొలం అంతా నడిచి చూశాడు మాంగ్ అగుస్తో. ప్రతి అడుగు అతి ప్రయాసతోనే వేశాడు. ఎండ తీక్షణానికి కళ్లు నొప్పి పుట్టాయి, అతనికి. భుజాలు వంగిపోయాయి; నడుమూ, మోకాళ్లూ కూడా వంగిపోయాయి. అతని అరవై సంవత్సరాల దేహంలోకి ప్రతి సంవత్సరం వేడి ఇంకిపోయినట్లుంది.

ఈ పొలం తనకి వంశ పరంపరలో రాతమనుసే వేసిన 'మబోలో', మామిడిచెట్ల తోపుల అవతల మరికొన్ని వరసలు పాములాగ పచ్చగా మెరుస్తున్నాయి. పొలాలగట్ల తర్వాత నేల కుంగిపోయి నదిలోకి ఒరిగిపోయింది. కాలిబాటకి అరిగి, ఎండకి తెల్లగా ఎండిన బాటలు నేలలోనుంచి తిరిగి తిరిగి, అక్కడక్కడ మాయం అయిపోయి, మళ్లీ చెట్ల తోపులలో కనిపించేవి.

ఆపుకోలేక, అమాంతంగా అనేశాడు!

"ఇంటికి వచ్చేస్తున్నాను!" అతని ఇల్లు ఎక్కడో అతనికే తెలియదు. ఎప్పుడో చూసినట్లున్న ఒక సమాధి అవవచ్చు (తను చిన్నపిల్లవాడుగా ఉన్నప్పుడు ఎక్కిన 'కారబోల' మీద నీరు చిలకరించిన నది మరోకసారి అతని కళ్లముందే ప్రవహించినట్లయింది.)

మెల్లిగా నడుచుకుంటూ, అడుగులు లెక్క వేస్తూ ముందుకి సాగిపోయాడు. నేలని కొలత వేస్తున్నట్లుంది అతని వాలకం. తన పళ్ల భారానికి గర్భిణివలె వంగిపోయినట్లు కనిపించింది ఒక జామచెట్టు — బాగా పండిపోయిన దానిని ఒకటి కోసి, చేతులతోనే చిదిమి, నోట్లో వేసుకున్నాడు. పళ్లులేని చిగుళ్లతో నమలటం ప్రారంభించాడు. మొదట కోపంతో చెట్లన్నిటినీ నరికి పారెయ్యాలనుకున్నాడు కాని, చెయ్యి ఎత్తలేకపోయాడు. ఆ ఘోరకృత్యం ఇతరుల చేతుల మీదుగానే జరగనీ అనుకున్నాడు.

అసలు ఈ గడ్డ ఇంకెన్ని రోజులు బ్రతుకుతుంది? అనుకున్నా ముందే ఎండిపోయి, చనిపోతుంది.

ఆకారం మాసిపోయి, చెట్లు, చీమలపుట్టలు కూడా నేలమట్టం అయిపోతాయి. వాటి స్థానంలో 'పతే' మొక్కలు నాటినట్లు, వరసలు వరసలుగా ఇళ్లు కట్టేస్తారు. సున్నం రాయి మిగల్చకుండా కొట్టుకుపోతారు. నేలని పూర్తిగా మట్టం చేసేస్తారు. నది పక్కనే ఉంది కాబట్టి — అక్కడ 'సేపా' తను బట్టలు ఉతకటం ఆగిపోతుంది — దానిని 'రివర్ సైడ్ పార్క్' అంటారు.

అంతా మారిపోతుంది, తను వారానికి ఒకసారి బస్తీలోకి పోయి కాన్వెంట్‌వారికి పాలు సరఫరా చేసేవాడు. జాగ్రత్తగా ప్రతి సీసా బిరడాని సర్ది స్వయంగా ఫాదరీకి ఇచ్చొచ్చేవాడు. ఇక పైన తను బస్తీలోనే ఉండిపోవాలి. తన కోడలితో బ్రతకాలి. ఈమెకి మెల్లకన్ను, తనని చూస్తే ఎప్పుడూ విసుగు. కాని, సేపా పండించిన పళ్లు, కూరగాయలు తీసుకొనటానికి మాత్రం సిద్ధం! సంతలో చేపల బుట్ట దగ్గర సేపా కూర్చుంటాడు. ఇకమీదట — బేరానికి వచ్చినవారు చేపలని వేళ్లతో చిదిమి, చెడగొట్టి వెళ్లిపోతారు. లేదా ఒక చిన్న గుడిసెలో పడేస్తారు. ఇది మరీ చిన్నదిగా ఉంటుంది. పక్క ఇళ్ల కంపు అంతా తన ఊపిరి తిత్తులని నింపేస్తుంది.

మాంగ్ అగుస్తోకి తన భార్య జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇప్పుడు ఆమె వయస్సు ముదిరి నోరంతా వదులుగా వేళ్లాడుతోంది. చేతులు చెట్ల వేళ్లలా ఎండిపోయాయి. అయినా సేము తక్కెడ నిండా బియ్యం పోసుకుని, తిరిగిపోయిన వేళ్లతో రాళ్లు ఏరుదామని ప్రయత్నిస్తుంది. ధాన్యంలో పొట్టుని తీసి పారెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. చేతులు తమ క్రమం తప్పి ధాన్యం ఏమయినా రాలుతుందేమో అని కోడిపిల్లలు ఆమె చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటాయి. నిజంగా ఆమెని తలుచుకుంటే జాలివేస్తుంది. ఇంతకుముందు కొన్ని సంవత్సరాలముందే కదా, సేపా, నెత్తిమీద బుట్ట పెట్టుకుని చక్కగా పొలంగట్లమీద నడిచి వెడుతూ ఉండేది. ఆమె బుజాలు నిండుగా మెరిసిపోతూ ఉండేవి. 'పతే' దంచేటప్పుడు ఆమె తల గర్వంగా పైకి ఎత్తిపట్టుకునేది. 'పిహోరా' లాగ. ఇప్పుడేమో తమ జీవితమంతా ముసలివాళ్లగానే గడిపామా అన్నట్లుంది. తను తొడుక్కున్న లాగూ కాళ్లకి బాగా వదులు అయిపోయింది. అసలు సేపా పిల్లలకి ఎప్పుడయినా పాలు ఇచ్చిందా అని సందేహం కలుగుతోంది. ఎప్పుడయినా 'చీమ పుట్టలో మనిషి' ని తన బిడ్డని తీసుకుపోవద్దని పాడుతుందా అనిపిస్తుంది. పెరుగుతున్న తన కడుపు మీద చెయ్యి వేసుకుని ఎండలో నుంచున్నదా ఎప్పుడయినా అసలు? ఇప్పుడు ఆమె ఎముకల గూడుమీద చర్మం వస్త్రం వలె వదులు వదులుగా వేళ్లాడుతోంది.

పాడుబడిన నుయ్యి ముందు ఆగాడు. కొంచెం ప్రొద్దెక్కినదేమో 'దుహాల్' చెట్టు నీడలు దాని మీద విచిత్రంగా పడుతున్నాయి. ఒకసారి ఆవుదూడ కట్లు తెంపుకుని వచ్చి అందులో పడిపోయింది. చాలారోజుల తర్వాత, అది చనిపోయి దుర్వాసన వెలువడిన తర్వాతనే తను చూశాడు. దానిని పూడ్చటం అనవసరం. ఆ చుట్టుపక్కల వారందరికీ అది ఎక్కడో తెలుసు. సేపా మాత్రం దానిని చూస్తే భయపడేది. చీమ పుట్టలు ఎంత ప్రమాదకరమో అంత ప్రమాదకరం అనేది.

అక్కడినుంచి 'విజిటా' దగ్గరకి వెళ్లాడు. ఇక్కడే సంవత్సరానికి ఒకసారి 'ఫాదరీ' వచ్చి 'మాస్' చెప్పి పిల్లలని 'బాప్టయిజ్' చేసి వెళ్లేవాడు. పిల్లలలో కొంచెం ఎదిగినవారికి 'వాక్సినేషన్' ఇప్పించేవారు. ఈ జాబితా వ్రాసే పొట్టి మనిషిని చూసి పకపకా ఏడిచేవారు. 'విజిటా' చాలా అశుభ్రంగా ఉంటుంది. ఎక్కడ చూసినా దుమ్ము, కోడిపిల్లల రెట్టలు. సేపా పెట్టెలో ఒక 'శాన్ వంటోనియో' (ఏంటోనీ సెయింట్ ప్రతిమ) ఉంది. ఇది ముదురు జేగురు రంగులో ఉంటుంది. కడిగి, కడిగి బాగా మెరుగు వచ్చింది. దానిని శుభ్రం చెయ్యటానికి బయటికి తీసినప్పుడల్లా పిల్లలు ఏడిచేవారు — అది 'చీమలపుట్ట మనిషి' అని వారి భయం.

సేపాతో అతని పెళ్లి బస్తీలో జరిగింది. మేయర్ పెళ్లి పెద్ద — అతనికి తన తండ్రి కోడిపుంజాలు కొన్ని ఇచ్చాడు. గంటలు మ్రోగించేందుకు డబ్బు లేదని తన తమ్ముడు చాలా బాధపడ్డాడు. రుసుము చెల్లించనిదే చర్చిలో మనిషి (సాక్రిస్టాన్) గంట వాయించనివ్వడు. అయినా వారు అతిగా కంగారుపడలేదు. మొత్తానికి రోజంతా సంతోషంగానే గడిచింది. చిన్న బండుతో పొలానికి తిరిగి వెళ్లిపోయారు. పొలంగట్లమీద వేగంగా పరుగెత్తారు.

నది నీరు తగ్గిపోయి ఇసుకలో పండిన 'కర్బూజా' పళ్లు దొరకవచ్చునని ఇంకా ముందుకి సాగిపోయాడు. కాని తీరా చూసేసరికి పచ్చిగానే ఉన్నాయి, వేరుశనగలు కూడా ఆకులు దట్టంగా

చిగిర్చి ఉన్నాయి. నదీ ప్రవాహం మందంగా ఉంది. నవ్వుని, తెల్లటి ఇసుకమీద సూర్యరశ్మి ప్రతిబింబించి కళ్లు చెదిరిపోయేట్లు చేస్తోంది.

చూపు మరల్చి, మున్నపురాతిలో తను చెక్కిన 'బాట' మీదుగా మెట్టమీదికి ఎక్కి వెళ్లిపోయాడు. ఎక్కేటప్పుడు చిన్న చిన్న మొక్కలని ఆధారంగా పట్టుకుని మరీ ఎక్కవలసి వచ్చింది. కోతలు ఇప్పు డప్పుడే జరుగవు. బలం లేక అడ్డంగా మాంగ్ తెరియో పొలంలో నుంచి నడిచి వెళ్ల నిశ్చయించుకున్నాడు. ఇద్దరూ తమ కొడుకుని యుద్ధంలో కోల్పోయారు.

మాంగ్‌తెరియో తన 'కారబో' ని మామిడి చెట్టుకింద కట్టేస్తున్నాడు.

"దూడకి పాలు వదులుతున్నావా ?" అని అడిగాడు.

ఏం చెయ్యను ? ఎలాగూ మధ్యాహ్నం అమ్మి తాను. అన్నీ చచ్చిపోయే ముందు ఈ దూడ దాని తల్లిపాలు తాగనిచ్చినా మంచిదే కదా !"

"నెనె ఎలా ఉంది ?"

"ఏమీ బాగాలేదు. ఏడుస్తూనే ఉంది. పొద్దున్నే లేచి మొక్కలన్నీ పెరికేసింది .... వాటిని ఎంత శ్రద్ధగా పెంచిందో మీకు తెలుసు. 'బీన్స్' తీగలని జల్లెడ మీదకి ఎక్కించింది, ప్రతి పండుకీ ఒక సంచీ కట్టింది..... నేలంతా కాల్చిపారేద్దామని ఉంది. ఏం, కాలిస్తే ?" మాంగ్ తెరియో కత్తితో మామిడిచెట్టు మొదలుమీద కొట్టాడు. "నేలనంతా తవ్వేస్తారుగా !"

మాంగ్ అగుస్తో చుట్టూ చూశాడు. "ఏమీ మిగలదు" అనుకున్నాడు. తను ఒకప్పుడు అక్కడ ఉన్నాడని ఎవరికి తెలుస్తుంది ? అసలు తను బ్రతికింది కూడా ఎవరికీ తెలియదేమో ! ఇప్పుడు రాళ్ళు సైతం విలువ కలవిగా కనిపించాయి. వాటిని ఏరుదామా అనుకున్నాడు. వాటినే కదా తను ఒకప్పుడు పిట్టలమీద విసిరేవాడు ? వాటినేగా 'సేపా' నది ఒడ్డు దగ్గరనుంచి ఏరి తీసుకువచ్చి ఇంటిముందు అందంగా దారిమీద వేయించింది ?

"మీ అబ్బాయితో ఉంటావా ?" మాంగ్ తెరియో అడిగాడు. "కసాయి శాలలో ఉద్యోగం ఖాయం చేశారా ?"

"దానితోనే కుటుంబం గడుస్తోంది. మమ్మల్నీ వచ్చి ఉండమన్నాడు కాని .... " తన మెల్లకన్ను కోడలు ఇంట్లో ఖాళీ లేదన్నదన్న సంగతి చెప్పటం ఇష్టంలేక ఊరుకున్నాడు. చనిపోవటానికి ఒక చిన్న స్థలం ఉంటే చాలు తనకి ఇప్పుడు. ఒక విధంగా ఇదీ మంచిదే, తను వచ్చినప్పుడెల్లా కోడలు ఆహార వస్తువులు దాచివేసేది.

"పన్నులు వసూలుచేసేవాడితో మరికొంచెం గడువు కావాలని అడిగితే బావుంటుందా? అప్పుడు భూమి మనదే అనే ఆధారం ఉంటుంది" అన్నాడు మాంగ్ తెరియో కొంచెం ఆశతో. చేతితో మెడ వెనుకభాగం రాసుకున్నాడు.

"వాడు గవర్నర్ పంపినవాడు కాదు మోసగాడు!"

"అంతేనా ? ఆశ లేదంటావా ?" అని అడిగాడు మాంగ్ తెరియో. "మనదే తప్పు. వాడిని నమ్మి ఉండకూడదు. వాడెలాగూ ఆమాటే అంటాడు. మన్ని మనమే మోసం చేసుకున్నామంటాడు."

"ఒక హెక్టారెకి 20 పెసోలు ఇస్తానన్నారు.

పాడుబడిన నుయ్యి

మా నాన్నకి 40 హెక్టారెలు ఉండేవి. దాన్ని చుట్టి రావాలంటే వేగ పక్షికే గంటసేపయ్యేది. మాంగ్ ఇంటాంగ్ 'కసావా' పొలం నుంచి 'రోడ్డు' దాకా ఉంటుంది. ఇంకా ఎక్కువే ఉండేదేమో కాని నాకేమీ తెలుసు ?"

"హెక్టారెకి ఇరవై. అంటే భాగాలుగా చేసి ఒక చదరపు మీటర్‌కి 20 చొప్పున అమ్మి, నాలుగ లక్షల చదరపు మీటర్లకి ....." మాంగ్ తెరియో బాధగా తల ఆడించాడు.

మాంగ్ అగుస్తో తల ఊపాడు. వారి వంత వరీ తక్కువగా ఉంటుంది.

"కాని ఏజంటు ఏమన్నాడూ ? ఇది భూమి ధర కాదు, తన యజమాని దయ అన్నాడు. దానితో ఇంకెక్కడో మళ్లీ మొదలు పెట్టాలిట. "అక్కడా తయారవుతాడు ! ఇందులో పెద్ద భాగం ప్రభుత్వానికి ఊరికే ఇస్తారు రోడ్డు వేస్తారుట. ప్రభుత్వంవారు ఏదో ముట్ట చెప్పకుండా ఉండరు. మన భూమిని దానం చెయ్యటానికేం ?"

మాంగ్‌తెరియోనములుతున్నవక్కపొడిఉమ్మివేశాడు.

భానుమూర్తి : "ఈ ప్రచురణకర్తలంతా నామీద కుట్ర పన్నుతున్నట్లున్నారోయ్!"

రామనాధం : ఎందుకని ?

భా॥ మూ॥ "పదిమంది ప్రచురణకర్తలూ ఒకే కథను త్రిప్పి పంపితే ఏమనుకోవాలేం?"

మాంగ్ అగస్తో ఈ వేళాకోళంలో పాల్గొనకుండా తనకిచ్చే డబ్బుతో చిన్న భూభాగం కొనుక్కుంటే బాగుంటుందని ఆలోచిస్తున్నాడు. వెంటనే అతనిలో నిరాశ కొంచెం తగ్గుముఖం పట్టింది. నది అవతల చిన్న పొలం వేస్తే ? కొండల దగ్గరగా ! తన మెల్లకన్ను కోడలి దగ్గర ఉండనవసరం లేదు. విత్తనం నాటడంలో కొత్త పద్ధతులు మొదలు పెడతాడు తను. ఎడం, ఎడంగా మరీ లోతుగా కాకుండా నాటుతాడు. తనకి బలం తగ్గిపోయింది కాబట్టి చిన్న పొలమే వేసుకుంటాడు. 'ఇపిల్' చెట్లు వేస్తే గాలికి మంచి అడ్డుగా ఉంటాయి. పెద్ద, తెల్లని ముల్లంగి దుంపలు, నదిలో కర్బూజా పళ్లు ! సేపా సంతోషిస్తుంది. ఇంటివెనుక వెదురు పొదలు కొన్ని ఉన్నాయి. వీటిని కోసి, వానలు మొదలయ్యే లోపుగా, ఇల్లు వేసుకోవచ్చు. ఇలా చిన్న చిన్న విషయాలను గురించి ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయాడు. మనస్సులోని ఆందోళన కొంచెం తగ్గినట్లయింది.

"ఇది 'రివర్‌సైడ్' అయిపోతుందని ఆ ఏజంటు చెప్పాడు. నది అవతలవైపు 'హిల్‌సైడు' అవుతుందిట. నేనే ఒక చిన్న స్థలం కొందామనుకుంటే వాడు ఒప్పుకోలేదు. ఇళ్లకి హోదా ఉండాలిట ! వాడి భూమి ఎంత ఉంటుంది ? నది, పాడు గూతా రాష్ట్రమంతా ! ప్రెసిడెంటుతో భోజనానికి కూర్చుంటాడుట, ఒక బాంకు, విశ్వవిద్యాలయం సొంతంవిట !"

సేపాకి చెప్పేముందుగానే కల కరిగిపోయింది. మాంగ్ అగుస్తో ఇంటివైపు తిరిగాడు. ఎవరో తరుముతున్నట్లు అనిపించింది. ఏమి ఏర్పాట్లు చేసుకోగలడు ? రాక్షసిని కదిపినట్లే కదా ? అసలు పుట్టకుండా ఉంటే బాగుండేది.

సూర్యుడు నది అవతలి వైపుకి పోయాడు. సేపా, ఉడకబెట్టిన కూరగాయలతో, ఉప్పు చల్లిన చేపలతో సిద్ధంగా ఉండి ఉంటుంది. ఎప్పుడయినా ఏదో పిట్ట గుడ్లు 'వినెగర్' లో ఊరగాయ వేసి తినేవారు. భోజనం సంగతి తలుచుకున్నా ఆకలి వెయ్యలేదు. ఏదో చెయ్యాలి అనిపించింది. కోపం తీరక సేపా మనస్సు గాయపరచటానికి ప్రయత్నించేవాడు. ఇప్పుడు, తన మనస్సే గాయపడింది. ఆమెతో నెమ్మదిగా ప్రవర్తించాలి అనుకున్నాడు. ముందు ఎలాగయినా కోపం తీర్చుకోవాలి కదా !

వేసే ప్రతి అంగకీ బాగా ఊపిరి పీల్చి తను ఇంకా బలంగా, వయస్సులో ఉన్నానని తనకి తనే చెప్పుకోపోయాడు. భుజాలు పైకి ఎత్తిపట్టాడు. గూడులో ఎముకలు పైకి లేచి బాధ కలిగించాయి. లాభంలేదు ! తను ముసలివాడు. రక్షణ లేనివాడు. ఎండ వేడి కూడా భరించలేక పోతున్నాడు. నుదురు రుద్దుకున్నాడు..

నేల కాల్చలేకపోతే నేమి ? మట్టంగా చేసి వేస్తాడు. కత్తి తీసి గాలిని చీల్చాడు. ముందు 'దుహల్' చెట్టుని నరుకుతాడు. తర్వాత ఇంటి దాకా ఏది వస్తే అది ! బాధ, విచారం, కలిసిపోయి ఆవేశంతో చెట్టుని కొట్టాడు. మొదలులో కత్తి దిగలేదు. శరీరం ఉండగట్టుకని మళ్లీ మళ్లీ కొట్టాడు, బెరడుమీద రాలుతున్న విషయం కూడా గమనించకుండా.కోపంతోపళ్ళు వక్రం అయిపోయింది.

"ఆగు ! చెట్టు నీదికాదు !" ఏజెంటు దూరంగా నించుని అన్నాడు. అతని పెద్ద గుండ్రని కళ్లజోడు మీద ఎండ మెరిసింది.

మాంగ్ అగస్తో తిరిగాడు. ఆ పాడి కంఠస్వరం అతన్ని తగ్గించివేసింది. ఏదో ఎదిరించి చెబుదా మనుకున్నాడు కాని, గొంతుక బిగుసుకుపోయింది. ఆత్మరక్షణ కోసం అన్నట్లు కత్తిని పైకి ఎత్తాడు. కాని, దానితో వేటు వేద్దామని మాత్రం కాదు.

ఏజంటు పోలీసులని పిలుస్తానని బెదిరించాడు. స్పానిష్‌లో, ఇంగ్లీషులో తిట్టాడు.

మాంగ్ అగుస్తో ఆగాడు. ఏజంటుకీ, పాడుపడిన నూతికీ దూరం అంచనా వేశాడు. తను చిన్నప్పుడు, జింకలనీ, అడవి పందులనీ వేటాడి గోతులలోకి దింపాడు. గుండె దడదడ కొట్టుకుంటూ ఉండగా ముందుకి జరిగాడు. గడసరి తనం అమాంతం హెచ్చు అయింది.

ఏజంటు పరుగెత్తటం మొదలుపెట్టాడు. కాని, మరీ ఎడమవైపుగా పరిగెత్తాడు. మాంగ్ అగుస్తో దీన్ని సరిచేశాడు. ఇటు, అటూ అడ్డంగా జరుగుతూనే వేరుగా నూతివైపుకి తరిమాడు.

తర్వాత మాంగ్ అగుస్తో నిరుపయోగమయిన కత్తిని దింపాడు. దుహల్ చెట్టు నీడ అంచుమీద నుంచున్నాడు. పాడుపడిన నూతిమీద దుమ్ము, ఎండుటాకులు తేలుతున్నాయి. అవి నెమ్మదిగా కిందికి దిగిపోయాయి. చివరిదాకా చూసి, పిలయి వంత విటారుగా మంచుని ఇంటి ముఖం పట్టాడు. ★